

Archiwum Akt Nowych, zespół: Konsulat RP w Olsztynie, jedn. Raporty prasowe konsulatu z prasy niemieckiej z roku 1929. Sytuacja wewnętrzna w Prusach. Stosunki Niemiec z zagranicą. Sprawy polskie, sygn. 481/1, k. 210 - 211.

INSTYTUT PÓŁNOCNY

im. Wojciecha Kętrzyńskiego w Olsztynie

ARCHIWUM
PAŃSTWOWE
W OLSZTYNIE

że obudzenie ducha litewskiego w Kłajpedzie, która przez 500 lat pozostawała w niewoli niemieckiej, może być tylko skutkiem szeregów celowych zarządzeń od wewnątrz.

IV. Sprawy wewnętrzne Niemiec i Prus Wschodnich.

9-11/XI.

Cala prasa omawia rocznice listopadowe. Tylko gdy jedne pisma wypodają, że nie temat przegranej 1918 r. - inne wspominają boje pod Langensarck. „Allerl. Ztg.“ omawia proces Rittlera w Bawarii. Prasa austriacka poświęca artykuł pamięci Erzbiskupa, brosiąc go przed zarzutami słabości i zdrady a podnosząc jego zasługi dla Austrii w ciężkich dniach listopadowych przed 12 laty.

Ruch kulturalny.

„Allerl. Ztg.“ Nr. 231 z 3/XI/ donosi o zwrocie do d. 16/XI/ do Rady państwa posiedzenia grupy niemieckiej Niemieckiego Związku Wschodniego /Der Deutsche Ostbund/. Związek popierał niemiecki interes w sprawie /Vertrag für das Deutsche in Asien/ zwolając do d. 16/XI/ do Rządu zabrać w sprawie funduszu na szkolnictwo niemieckie w Pomorzu.

„Allerl. Ztg.“ Nr. 233 z 14/XI/ w artykule „Der V.A.D. in Gefahr“ omawia stosunek pruskiego ministerstwa oświaty do tej organizacji i krytykuje ostro okoliczności ministerstwa do oszołoczenia, stwierdzając, iż praca V.A.D. jest sprawą przetrwania. Cały szereg nauczycieli, którzy dotychczas traktowali to jako pracę urzędową, obecnie wycofali się z roboty. Pismo domaga się od min. Dr. Grunna „pośpiesznego wyjaśnienia okoliczności“, oczywiście w duchu nakłonienia nauczycieli do dalszej pracy w zbiorze funduszu na szkolnictwo niemieckie w Pomorzu.

„Allerl. Ztg.“ Nr. 233 z 3/XI/ donosi o audycji „Heimstreuer Ost- und Westpreussen“ i przywódco niemieckich w Kłajpedzie a min. Curtiusa, od którego zależało „pożyczenie“ kroków w celu zainicjowania niemieckiego polskiego.

„Allerl. Ztg.“ Nr. 233 z 14/XI/ donosi, iż związek urzędników państwowych Prus Wschodnich zaprzecza prawnie 6% obniżenie płac i uchwalili wniosek w sprawie szybkiej rewizji planu Younga.

Walka o korytarz.

Jak donosi „Allerl. Ztg.“ Nr. 231 z 6/XI/ sekretarz Heimatsdienstu w Głównym Dr. Zimmer objeżdża obecnie Austrię z odwołaniami przeciwpolskimi. W Wiedniu ogłosił przemówienie na temat „Walka o korytarz“. Niektórzy niemieccy politycy żądają zbyt pośpieszenia ze Śląskiem i Wielkopolską, a ograniczają badania rewizyjne do Pomorza i Śląska. Korytarz - to zgodzenie

polityczne nie komunikacyjnej. Pomiarze było zawsze w wiel-
kości etnograficznie niemieckie. Ludność jego i dziś nie
wierzy w utrzymanie obecnego stanu rzeczy. Pruskie roz-
porządzenie o szkolnictwie mniejszościowym wydane z myślą
o ludności korytarza. Był to błąd. Much kaszabski coraz
bardziej wyodrębnił się od polskości. Polska jest krajem
kontynentalnym. Niemcy muszą wywołać sobie pomocników pod
brzochem Bałtyku. Korytarz nie jest dla Polski koniecznością
życiową.

Kryzys
gospodarczy

Nacj. "Unteroder Ztg." /Nr. 265 z 11/XI/ w artykule Dr.
H.G. Quastz, s. p.t. "Weltkrise und deutsche Krise" zawiera
pogląd jakoby przesilenie gospodarcze w Niemczech było spo-
wodowane przez kryzys światowy. Wszystkie winy s. od-
szkodowania i ogólne traktaty pokojowe. Niemcy są krajem
wzrostu, więc cały świat cierpi. Prace odbudowawcze zniszczo-
ne tereny, zmniejszają two podatki o 5 1/2 miljarda fr.,
opłaciła 15 miljard. fr. długów - wszystko za niemieckie
piśmiennice i z niemieckiej urody !. Majątek narodowy Anglii
również wzrósł. To samo dotyczy się Stanów Zjednoczonych.
A tymczasem Niemcy straciły terytorje, płaci odszkodowania,
a nawet straciły się należnych od Polski ponad 3 miljard.
mk. / wkład likwidacyjny/. Państwo, pobierające odszkodo-
wanie - to najbogatsze państwo świata. Lud który je płaci -
jest jednym z najbiedniejszych.

Polskie
postępy.

Nacj. "Allenst. Ztg." /Nr. 261 z 6/XI/ w korespondencji
ze Śląska p.t. "Der polnische Vormarsch" donosi, iż Polska
postępowała przejęła z pozycji obronnej na Śląsku Górnym
do naczepnej na Śląsku Opolskim. Nie to potwierdza poufny
memorjał podb. stojących blisko niej. Żalskiego, który nie-
dawno wpadł w ręce niemieckie i ooi datę 24 września. Pol-
ska rzuca wielkie sumy na propagandę na Śląsku. W całym
powiecie Wielkie Strzelce zamierza zorganizować 47 szkół.
Centralę propagandy przeniesiono ostatecznie - po przesiedle-
niu Konsulatu R.P. z Bytomia do Opola - do Berlina, Schlö-
terstr. 57. Artykuł powołuje się na list tej centrali do
oddziału na Śląsku, który również "wpadł w ręce niemieckie."

Polskie po-
kutowanie.

W całym szeregu pism ogólna Heimatdienst artykuł pt.
"Quittung auf die preussische Polenpolitik", omawiają-
coję wyborczą i przeciwniecką w Polsce, atakuje pru-
skie rozporządzenie w sprawie szkolnictwa "Dopiero teraz,
gdy nieznacznie już się utężyło, pojęto się również tam
/ w rządzie pruskim /, że nowe rozporządzenie o szkolnictwie
jest potępianiem godnym błędem".